

GPT Nasıl Yapıldı?

Gpt transformer deep learning modelining eğitilmesi ile mi yapıldı?

Evet 👍

GPT (Generative Pre-trained Transformer), **derin öğrenme (deep learning)** ile eğitilmiş bir modeldir. Daha spesifik olarak:

- **Temel yapı taşı:** Transformer mimarisi (2017'de "Attention is All You Need" makalesinde tanıtıldı).
- **Model tipi:** Büyük dil modeli (LLM).
- **Eğitim süreci:**
  1. **Pretraining (Ön eğitim):** Çok büyük miktarda metin üzerinde *dil modelleme* (bir sonraki kelimeyi tahmin etme) göreviyle eğitilir. Bu aşamada model, dilin yapısını ve genel bilgiyi öğrenir.
  2. **Fine-tuning (İnce ayar):** Belirli görevler (soru-cevap, diyalog, kodlama vb.) için daha küçük veri kümeleriyle yeniden eğitilir veya "Instruction tuning" yapılır.
  3. **RLHF (Reinforcement Learning with Human Feedback):** İnsan geribildirimleriyle pekiştirmeli öğrenme uygulanır, böylece kullanıcı dostu yanıtlar üretmesi sağlanır.

Yani GPT, sıradan bir "klasik makine öğrenmesi algoritması" değil, milyonlarca-parametrelili **derin öğrenme tabanlı bir Transformer modeli**.

Ben bu transformer mimarisini kullanıp kendi gpt mi yapmak istesem bu transformer mimarisi hazır bir şekilde indirebilir miyim nasıl kullanılıyor?

Senin "kendi GPT'ni" yapmak istemen aslında şu anki **LLM araştırmalarının temel konusu**. şöyle özetleyeyim:

---

1. Transformer mimarisi hazır mı?

Evet Transformer mimarisi artık hazır kütüphanelerde var. Sıfırdan matematik yazmak zorunda değilsin.

- **PyTorch:** `torch.nn.Transformer` modülü ile geliyor.
  - **TensorFlow/Keras:** `keras.layers.MultiHeadAttention` ve `Transformer` örnekleri var.
  - **Hugging Face Transformers:** En popüler yöntem → hazır GPT, BERT, T5 vb. modelleri kullanmana ve ince ayar yapmana izin veriyor.
-

2. Kullanım yolları

Senin hedefin ne olduğuna göre 2 yol var:

A) Sıfırdan (Educational / Research amaçlı)

Kendi küçük GPT'ni eğitmek için:

- `torch.nn.TransformerEncoder` ve `TransformerDecoder` bloklarını kullanabilirsin.
- Küçük bir dataset (ör. Shakespeare, WikiText) ile çalışıp "mini GPT" yapabilirsin.
- Örnek repo: nanoGPT (Andrej Karpathy) → tamamen PyTorch ile GPT-2 benzeri mini bir model eğitiyor.

B) Hazır büyük modelleri kullanıp Fine-tune yapmak

- Hugging Face `transformers` ile tek satırda model indirebilirsin:

```
from transformers import AutoModelForCausalLM, AutoTokenizer

model = AutoModelForCausalLM.from_pretrained("gpt2")
tokenizer = AutoTokenizer.from_pretrained("gpt2")
```

```
inputs = tokenizer("Merhaba dünya!", return_tensors="pt")
outputs = model.generate(**inputs, max_new_tokens=50)
print(tokenizer.decode(outputs[0]))
```

- Bu şekilde hazır GPT-2, GPT-J, LLaMA, Mistral gibi modelleri çekip kendi verine ince ayar yapabilirsin.

3. Kendi GPT'ni yapmak için ne lazım?

- **Donanım:** Büyük model eğitmek için çok güçlü GPU'lar (örn. A100, H100) ya da TPU gerekiyor.
- **Veri:** GPT gibi modeller yüzlerce GB-TB metinle eğitiliyor. Küçük denemeler için birkaç MB yeterli ama performans sınırlı olur.
- **Kütüphane seçimi:** Hugging Face Transformers ile başlamak en kolay yol.

Kendi gpt mi öğrenme amaçlı yapmak istiyorum

Öğrenme amaçlı kendi GPT'ni yapmak için en mantıklı yol "küçük bir GPT klonu" inşa etmek. Böylece hem **Transformer'ın mantığını öğrenmiş olursun** hem de bilgisayarını yakmadan deney yapabilirsin 😊

Ben sana adım adım yol haritası vereyim:

◆ 1. Küçük Ölçekle Başla

Büyük GPT (mesela GPT-3) trilyonlarca parametreye sahip → senin bilgisayarında bu mümkün değil.

Ama **mini-GPT** veya **nanoGPT** gibi küçük versiyonları eğiterek mantığı öğrenebilirsin.

Önerim: Karpathy'nin nanoGPT projesi.

- PyTorch ile sıfırdan yazılmış.
  - Shakespeare metinleriyle "oyun yazabilen" küçük bir GPT eğitiyorsun.
  - Kod 500 satırdan kısa → Transformer'ı anlamak için mükemmel.
-

◆ 2. Adım Adım Öğrenme Süreci

A) Veri Hazırlama

- Küçük bir metin dosyası al (ör. Shakespeare, Türkçe şiirler, kendi notların).
- Tokenizer (BPE veya karakter bazlı) ile kelimeleri sayılara çevir.

B) Model Kurulumu

Basit bir GPT şu bileşenlerden oluşur:

1. **Embedding Layer** → kelimeleri vektör yapar.
2. **Positional Encoding** → kelime sırasını öğretir.
3. **Multi-Head Self-Attention** → bağlamı öğrenir.
4. **Feed Forward Network** → bilgiyi işler.
5. **Softmax Output** → sıradaki kelimeyi tahmin eder.

C) Eğitim

- Loss: Cross Entropy (tahmin edilen kelime vs gerçek kelime).
- Optimizer: AdamW.
- Küçük batch size (ör. 16).
- Learning rate ayarı (ör. $3e-4$).

D) Deneme

Eğittikten sonra modeline bir başlangıç cümlesi ver:

```
prompt = "Bir zamanlar"
```

ve modelin metni nasıl devam ettirdiğini gör.

◆ 3. Örnek Basit Kod (çok küçük bir GPT blok şeması)

```
import torch
import torch.nn as nn
import torch.nn.functional as F

class MiniGPT(nn.Module):
    def __init__(self, vocab_size, d_model, n_heads, n_layers, block_size):
        super().__init__()
        self.token_embedding = nn.Embedding(vocab_size, d_model)
        self.pos_embedding = nn.Embedding(block_size, d_model)
        self.blocks = nn.ModuleList([
            nn.TransformerEncoderLayer(d_model, n_heads, dim_feedforward=4*
d_model)
            for _ in range(n_layers)
        ])
        self.ln = nn.LayerNorm(d_model)
        self.fc_out = nn.Linear(d_model, vocab_size)

    def forward(self, x):
        B, T = x.size()
        tok_emb = self.token_embedding(x)
        pos_emb = self.pos_embedding(torch.arange(T, device=x.device))
        x = tok_emb + pos_emb
        for block in self.blocks:
            x = block(x)
        x = self.ln(x)
        logits = self.fc_out(x)
```

```
return logits
```

Bu kod tek başına **küçük bir GPT iskeleti**.

Sonra `CrossEntropyLoss` ile eğitiyorsun.

◆ 4. Sonraki Adımlar

1. **nanoGPT**'yi indir → çalıştır → Shakespeare GPT'yi eğit.
2. Kodunu anlamaya çalış → "embedding → attention → loss" akışını çöz.
3. Kendi verinle (mesela Türkçe hikâyeler) dene.
4. Daha büyük GPU'ya erişimin olursa "daha derin" GPT denemeleri yapabilirsin.

👉 İstersen sana ben "**mini GPT eğitmek için tam çalışan bir Python notebook**" hazırlayabilirim.

Bunu ister **nanoGPT üzerinden**, ister **sıfırdan basit kod** üzerinden yapabilirim.

Hangisini tercih edersin?

- **A** nanoGPT (hazır repo, hızlı sonuç)
- **B** Sıfırdan basit bir notebook (her adımı görerek)

GPT'nin eğitiminde ne tür derin öğrenme tekniği ve optimizasyon yöntemleri kullanıldı?

GPT'nin eğitiminde kullanılan **derin öğrenme teknikleri** ve **optimizasyon yöntemleri** şöyle özetlenebilir:

--

◆ 1. Kullanılan Derin Öğrenme Teknikleri

- **Transformer Mimarisi:** GPT tamamen *self-attention* mekanizması üzerine kuruludur. RNN veya CNN yerine, uzun dizilerdeki bağımlılıkları yakalamak için *Multi-Head Self-Attention* kullanır.
  - **Dil Modelleme (Causal Language Modeling):** Eğitim sırasında temel görev, bir dizideki *bir sonraki token'i* tahmin etmektir. Yani "otoregresif" (autoregressive) bir yaklaşım.
  - **Large-scale Pretraining:** Çok büyük veri kümeleri (kitaplar, makaleler, web verisi) üzerinde, gözetimsiz/yarı-gözetimli şekilde ön eğitim yapılır.
  - **Fine-tuning ve Instruction Tuning:** Önceden eğitilmiş model daha sonra özel görevlerde ince ayar yapılır.
  - **RLHF (Reinforcement Learning from Human Feedback):** İnsanların yazdığı iyi/kötü örneklerden ödül fonksiyonu çıkarılarak model pekiştirmeli öğrenmeyle optimize edilir.
-

◆ 2. Optimizasyon Yöntemleri

- **Kayıp Fonksiyonu:**
  - *Cross-Entropy Loss:* Tahmin edilen dağılım ile gerçek kelimenin olasılığı arasındaki farkı minimize eder.
- **Optimizatörler:**
  - *Adam* ve daha gelişmiş versiyonu *AdamW* (weight decay'li Adam), LLM eğitiminde standarttır.
- **Öğrenme Oranı Planlama:**
  - *Learning Rate Warmup:* Eğitimin ilk adımlarında küçük öğrenme oranıyla başlar, kademeli yükseltilir.
  - *Cosine Decay* veya *Linear Decay* ile zamanla düşürülür.
- **Düzenleştirme (Regularization):**
  - *Dropout:* Aşırı uyumu engellemek için.
  - *Layer Normalization:* Eğitim kararlılığı için.

- *Weight Decay*: Ağırlıkların çok büyümesini engeller.

◆ 3. Eğitimde Kullanılan Ek Teknikler

- **Mixed Precision Training (FP16, BF16)**: Daha hızlı ve bellek dostu eğitim için düşük hassasiyetli sayı formatları kullanılır.
- **Gradient Clipping**: Gradyanların aşırı büyümesini engellemek için sınırlandırma yapılır.
- **Model Parallelism & Data Parallelism**: Çok büyük modellerin eğitimi için parametrelerin GPU/TPU'lara dağıtılması.
- **Batching ve Sequence Truncation**: Eğitim verilerinde farklı uzunluktaki diziler uygun şekilde işlenir.

◆ 4. Sonuç

Özetle GPT'nin başarısı, sadece Transformer mimarisinden değil; **AdamW optimizasyonu, büyük ölçekli veriler, dikkatli öğrenme oranı planlaması, düzenlileştirme teknikleri ve insan geribildirimiyle yapılan RLHF** aşamalarından kaynaklanır.

GPT'nin eğitiminde kullanılan ne tür derin öğrenme tekniği ve optimizasyon yöntemleri kullanıldığını da anlat

GPT'nin eğitiminde kullanılan **derin öğrenme teknikleri** ve **optimizasyon yöntemleri** şöyle özetlenebilir:

◆ 1. Kullanılan Derin Öğrenme Teknikleri

- **Transformer Mimarisi:** GPT tamamen *self-attention* mekanizması üzerine kuruludur. RNN veya CNN yerine, uzun dizilerdeki bağımlılıkları yakalamak için *Multi-Head Self-Attention* kullanır.
  - **Dil Modelleme (Causal Language Modeling):** Eğitim sırasında temel görev, bir dizideki *bir sonraki token'i* tahmin etmektir. Yani "otoregresif" (autoregressive) bir yaklaşım.
  - **Large-scale Pretraining:** Çok büyük veri kümeleri (kitaplar, makaleler, web verisi) üzerinde, gözetimsiz/yarı-gözetimli şekilde ön eğitim yapılır.
  - **Fine-tuning ve Instruction Tuning:** Önceden eğitilmiş model daha sonra özel görevlerde ince ayar yapılır.
  - **RLHF (Reinforcement Learning from Human Feedback):** İnsanların yazdığı iyi/kötü örneklerden ödül fonksiyonu çıkarılarak model pekiştirmeli öğrenmeyle optimize edilir.
-

◆ 2. Optimizasyon Yöntemleri

- **Kayıp Fonksiyonu:**
  - *Cross-Entropy Loss:* Tahmin edilen dağılım ile gerçek kelimenin olasılığı arasındaki farkı minimize eder.
- **Optimizatörler:**
  - *Adam* ve daha gelişmiş versiyonu *AdamW* (weight decay'li Adam), LLM eğitiminde standarttır.
- **Öğrenme Oranı Planlama:**
  - *Learning Rate Warmup:* Eğitimin ilk adımlarında küçük öğrenme oranıyla başlar, kademeli yükseltilir.
  - *Cosine Decay* veya *Linear Decay* ile zamanla düşürülür.
- **Düzenleştirme (Regularization):**
  - *Dropout:* Aşırı uyumu engellemek için.
  - *Layer Normalization:* Eğitim kararlılığı için.
  - *Weight Decay:* Ağırlıkların çok büyümesini engeller.

◆ 3. Eğitimde Kullanılan Ek Teknikler

- **Mixed Precision Training (FP16, BF16):** Daha hızlı ve bellek dostu eğitim için düşük hassasiyetli sayı formatları kullanılır.
  - **Gradient Clipping:** Gradyanların aşırı büyümesini engellemek için sınırlandırma yapılır.
  - **Model Parallelism & Data Parallelism:** Çok büyük modellerin eğitimi için parametrelerin GPU/TPU'lara dağıtılması.
  - **Batching ve Sequence Truncation:** Eğitim verilerinde farklı uzunluktaki diziler uygun şekilde işlenir.
-

◆ 4. Sonuç

Özetle GPT'nin başarısı, sadece Transformer mimarisinden değil; **AdamW optimizasyonu, büyük ölçekli veriler, dikkatli öğrenme oranı planlaması, düzenlileştirme teknikleri ve insan geribildirimiyle yapılan RLHF** aşamalarından kaynaklanır.

Model Parallelism & Data Parallelism nasıl yapılır

1) Data Parallelism (veri paralelliği)

Amaç: Aynı model kopyasını birden çok GPU'da çalıştırıp, batch'i parçalara (micro-batch) bölerek her kopyada ileri/geri yayılım yapmak; gradyanlar senkronize edilir.

En pratik: DistributedDataParallel (DDP)

Ne zaman? Tek düğüm (multi-GPU) ya da çok düğüm için altın standart.

Adımlar

1. `torchrun` ile çoklu süreç başlat.
2. Süreç grubu (`nccl`) başlat.
3. DDP ile modeli sarmala.
4. `DistributedSampler` kullan.
5. Her iterasyonda `loss.backward()` ; DDP gradyanları otomatik all-reduce eder.

Komut

```
torchrun --standalone --nproc_per_node=4 train.py
```

train.py (iskelet)

```
import os, torch, torch.distributed as dist
from torch.utils.data import DataLoader, DistributedSampler
from torch.nn.parallel import DistributedDataParallel as DDP

def setup():
    dist.init_process_group(backend="nccl")
    torch.cuda.set_device(int(os.environ["LOCAL_RANK"]))

def cleanup():
    dist.destroy_process_group()

def main():
    setup()
    local_rank = int(os.environ["LOCAL_RANK"])
    device = torch.device(f"cuda:{local_rank}")

    model = MyModel().to(device)
    model = DDP(model, device_ids=[local_rank])
```

```

dataset = MyDataset()
sampler = DistributedSampler(dataset)
loader = DataLoader(dataset, batch_size=16, sampler=sampler, num_workers=4, pin_memory=True)

opt = torch.optim.AdamW(model.parameters(), lr=3e-4)

for epoch in range(num_epochs):
    sampler.set_epoch(epoch) # veri karışımı için önemli
    for batch in loader:
        batch = batch.to(device, non_blocking=True)
        logits = model(batch)
        loss = loss_fn(logits, batch.targets)
        opt.zero_grad(set_to_none=True)
        loss.backward()
        opt.step()

cleanup()

if __name__ == "__main__":
    main()

```

Notlar

- `DataParallel` (tek süreç, çok GPU) yerine **DDP** kullan (daha hızlı/sağlam).
- Kararlı performans için: **num_workers**, **pin_memory**, **non_blocking**, **gradient accumulation** (büyük batch emülasyonu) uygula.

2) Model Parallelism (model paralelliği)

Amaç: Model tek GPU'ya sığmıyorsa parametreleri ve hesapları *bölmek*. Üç ana tür:

A) Pipeline Parallelism (katman bazında boru hattı)

Transformer katmanlarını sıraya böl: ör. Katman 0–11 GPU0’da, 12–23 GPU1’de. Micro-batch’leri ardışık akıttı ilerlet, bubble’ı azaltmak için **gradient accumulation steps** ayarla.

PyTorch Pipe ile fikri iskelet

```
import torch
import torch.nn as nn
from torch.distributed.pipeline.sync import Pipe

# Örnek: iki parçaya ayrılmış "sıralı" Transformer
part1 = nn.Sequential(*layers[:12]).to("cuda:0")
part2 = nn.Sequential(*layers[12:]).to("cuda:1")

model = nn.Sequential(part1, part2)
chunks = 4 # micro-batch sayısı (pipeline verimi için)
pipelined_model = Pipe(model, chunks=chunks)

for micro in micro_loader:      # micro_loader batch'i micro-batch'lere böler
    out = pipelined_model(micro)
    loss = loss_fn(out, targets)
    loss.backward()
    optimizer.step(); optimizer.zero_grad()
```

Artılar: Kolay ölçeklenir, bellek yükünü böler.

Eksiler: Pipeline “bubble” overhead. Katmanların dengeli bölünmesi önemli.

B) Tensor Parallelism (katman içi bölme)

Bir katmanın (ör. attention veya MLP’nin) **ağırlık matrislerini** yatay/dikey parçalara bölüp çoklu GPU’larda aynı katmanı birlikte hesaplamak. Ör: QKV projeksiyonlarını başlara göre bölmek.

- PyTorch çekirdeğinde "hazır sihirli düğme" az; pratikte **Megatron-LM/Tensor Parallel** implementasyonları kullanılır.
- Yeni PyTorch **DTensor / torch.distributed.tensor** API'leri de bu iş için geliyor (gelişmiş kullanım).

Pratik yol:

- **Megatron-LM:** `tensor-model-parallel-size` ayarla (örn. 2 veya 4); model tanımı dikkatle bölünmüştür (ColumnParallelLinear, RowParallelLinear).
- **DeepSpeed-Megatron** entegrasyonları ile *tensor + pipeline + data* paralelliği birlikte (3D parallel).

C) Sharding (parametre/gradyan/optimizer durumlarını bölme)

Tüm parametreleri kopyalamak yerine, **optimizer state / gradyan / parametreleri** GPU'lara paylaştır:

- **FSDP (Fully Sharded Data Parallel)** – PyTorch yerel.
- **DeepSpeed ZeRO** (stage 1/2/3) – optimizer state → grad → parametre sharding.

FSDP minimal örnek

```
import torch
import torch.distributed as dist
from torch.distributed.fsdp import FullyShardedDataParallel as FSDP
from torch.distributed.fsdp.wrap import transformer_auto_wrap_policy
from torch.nn import TransformerEncoderLayer

def setup():
    dist.init_process_group("nccl")
    torch.cuda.set_device(int(os.environ["LOCAL_RANK"]))

def main():
    setup()
    device = torch.device(f"cuda:{int(os.environ['LOCAL_RANK'])}")
```

```
policy = transformer_auto_wrap_policy({TransformerEncoderLayer})
model = MyTransformerModel().to(device)
model = FSDP(model, auto_wrap_policy=policy, use_orig_params=True)

opt = torch.optim.AdamW(model.parameters(), lr=3e-4)
for batch in loader:
    batch = batch.to(device, non_blocking=True)
    out = model(batch)
    loss = loss_fn(out, batch.targets)
    opt.zero_grad(set_to_none=True)
    loss.backward()
    opt.step()

if __name__ == "__main__":
    main()
```

Artılar: Tek düğümde bile devasa modelleri eğitilebilir kılar.

Dikkat: Checkpointing, CPU offload (opsiyonel), mixed precision ayarları (bf16/fp16) önemlidir.

3) “Hangi durumda hangisi?”

- **Model sığıyorsa:** Sadece **DDP** (kolay ve hızlı).
- **Model sığmıyorsa 1:** **FSDP** (veya ZeRO) ile şerit (shard) ederek sığdır.
- **Aşırı büyük model:**
  - **3D Parallel:** Data (DDP) + Pipeline + Tensor parallel birlikte.
  - **Megatron-LM / DeepSpeed** paketlerini tercih et.
- **GPU bellek yetmiyor ama bant genişliğin iyi:** FSDP + CPU offload / activation checkpointing.

4) Performans ipuçları

- **bf16/fp16 (AMP)** kullan: `torch.cuda.amp.autocast(dtype=torch.bfloat16)`
  - **Gradient checkpointing**: Aktivasyon belleğini düşürür, ek hesaplama getirir.
  - **AdamW + fused kernels** (Apex/FlashAttention gibi kütüphaneler) hız kazandırır.
  - **İ/O**: `persistent_workers=True` , `prefetch_factor` ile DataLoader ayarlarını dene.
  - **İletişim**: NCCL versiyonu, PCIe vs NVLink topolojisi performansı belirler.
-

5) Hızlı karar ağacı

1. **Tek makine, 2-4 GPU, model sığıyor** → DDP.
2. **Tek/çok makine, model sığmıyor** → FSDP (veya DeepSpeed ZeRO-3).
3. **Daha da büyük** → Pipeline (katman böl) + Tensor (katman içi böl) + Data (DDP) = 3D.
4. **Kütüphane seçimi**:
  - "Sıfırdan" öğrenmek için → DDP + FSDP.
  - Üretim ölçeği/GPT benzeri devasa modeller → **Megatron-LM** veya **DeepSpeed-Megatron**.

RLHF (Reinforcement Learning from Human Feedback) nasıl yapılır örnek python kodu oluştur

aşağıda **uçtan uca (oyuncak)** bir RLHF hattı var:

1. **SFT (denetimli ince ayar),**

2. **Ödül modeli** (ikili tercih verisiyle),
3. **PPO ile pekiştirmeli ayar** (TRL kütüphanesi).

Not: Bu öğrenme amaçlı, küçük ölçekli bir örnektir (GPT-2 ile). Gerçek üretim senaryolarında veri, model boyutu, dağıtık eğitim, güvenlik filtreleri vb. çok daha kapsamlı olur.

0) Kurulum

```
pip install "transformers>=4.42" "datasets>=2.19" "accelerate>=0.33" "trl>=0.9" torch --upgrade
```

1) SFT: Talimat-yanıt çiftleriyle ön-inceltme

```
# sft_train.py
import torch, random
from datasets import Dataset
from transformers import AutoTokenizer, AutoModelForCausalLM, Trainer, TrainingArguments, DataCollatorForLanguageModeling

MODEL_NAME = "gpt2" # küçük ve hızlı olsun diye
tokenizer = AutoTokenizer.from_pretrained(MODEL_NAME)
tokenizer.pad_token = tokenizer.eos_token

# Oyuncak veri (prompt → response)
pairs = [
    {"prompt": "Soru: Çayın ideal demleme süresi?\nCevap:", "response": "Gene lde 5-7 dakikadır."},
    {"prompt": "Komik bir fıkra anlat.\nCevap:", "response": "Temel bir gün... (kısa bir fıkra)"},
    {"prompt": "Python'da liste nasıl ters çevrilir?\nCevap:", "response": "list(rev
```

```

ersed(x)) ya da x[::-1] kullanılır."},
]
def format_example(ex):
    return {"text": ex["prompt"] + ex["response"]}

ds = Dataset.from_list([format_example(p) for p in pairs])

def tokenize(batch):
    out = tokenizer(batch["text"], truncation=True, max_length=512)
    return out

ds = ds.map(tokenize, batched=True, remove_columns=["text"])

model = AutoModelForCausalLM.from_pretrained(MODEL_NAME)
model.resize_token_embeddings(len(tokenizer))

args = TrainingArguments(
    output_dir="out_sft",
    per_device_train_batch_size=2,
    num_train_epochs=2,
    learning_rate=5e-5,
    weight_decay=0.01,
    fp16=torch.cuda.is_available(),
    logging_steps=5,
)

collator = DataCollatorForLanguageModeling(tokenizer, mlm=False)
trainer = Trainer(model=model, args=args, train_dataset=ds, data_collator=collator)
trainer.train()
trainer.save_model("sft_model")
tokenizer.save_pretrained("sft_model")

```

Çalıştır:

```
python sft_train.py
```

2) Ödül Modeli: İkili tercih (chosen vs rejected)

Amaç: Bir metne (prompt + model cevabı) **skor** veren model eğitmek. Aşağıda *aynı taban dil modeli* üstüne tek nöronluk bir **özel kafa** ekleniyor ve **Bradley–Terry** tarzı ikili tercih kaybı kullanılıyor.

```
# reward_train.py
import torch, math
from torch import nn
from datasets import Dataset
from transformers import AutoTokenizer, AutoModelForCausalLM, AutoConfig

device = "cuda" if torch.cuda.is_available() else "cpu"
BASE = "gpt2" # aynı taban; pratikte daha büyük/iyi model ve çok daha fazla
              veri kullanın

tokenizer = AutoTokenizer.from_pretrained(BASE)
tokenizer.pad_token = tokenizer.eos_token

# Oyuncak tercih verisi: her bir prompt için iki yanıt (chosen > rejected)
pref_pairs = [
    {
        "prompt": "Nazikçe reddetme cümlesi yaz.\nCevap:",
        "chosen": "Üzgünüm, şu an yardımcı olamıyorum ama umarım yakında gö  
rüşürüz.",
        "rejected": " Hayır."
    },
    {
        "prompt": "Kahveyi nasıl demlerim?\nCevap:",
```

```

        "chosen": "Taze öğüt, 1:15 oran, 92-96°C su; 3-4 dk demle.",
        "rejected": "Sıcak su dök gitsin."
    },
]

def pack(example):
    # prompt + response → tek dize
    return {
        "chosen_text": example["prompt"] + example["chosen"],
        "rejected_text": example["prompt"] + example["rejected"],
    }

ds = Dataset.from_list([pack(p) for p in pref_pairs])

def tok_fn(batch):
    c = tokenizer(batch["chosen_text"], truncation=True, max_length=512, return_tensors=None)
    r = tokenizer(batch["rejected_text"], truncation=True, max_length=512, return_tensors=None)
    return {
        "c_input_ids": c["input_ids"], "c_attn": c["attention_mask"],
        "r_input_ids": r["input_ids"], "r_attn": r["attention_mask"],
    }

ds = ds.map(tok_fn, batched=True, remove_columns=["chosen_text", "rejected_text"])

# Basit ödül başlığı: son gizil durumun ortalaması → linear → skaler
class RewardModel(nn.Module):
    def __init__(self, base_name):
        super().__init__()
        self.backbone = AutoModelForCausalLM.from_pretrained(base_name)
        # dil modeli logits'i kullanmayacağız; son gizil katmanı alacağız
        hidden = self.backbone.transformer.wte.weight.shape[1]
        self.value_head = nn.Linear(hidden, 1, bias=False)

```

```

def score(self, input_ids, attention_mask):
    out = self.backbone.transformer(input_ids=input_ids, attention_mask=attention_mask)
    last_hidden = out.last_hidden_state # [B, T, H]
    mask = attention_mask.unsqueeze(-1) # [B, T, 1]
    mean_pooled = (last_hidden * mask).sum(dim=1) / mask.sum(dim=1).clamp(min=1)
    r = self.value_head(mean_pooled).squeeze(-1) # [B]
    return r

def forward(self, **kwargs):
    raise NotImplementedError("Kullanım: .score(...)")

rm = RewardModel(BASE).to(device)
opt = torch.optim.AdamW(rm.parameters(), lr=1e-5)

def bt_loss(r_chosen, r_rejected): # Bradley-Terry
    # L = -log( sigmoid(r_c - r_r) )
    return torch.nn.functional.softplus(-(r_chosen - r_rejected)).mean()

EPOCHS = 3
for epoch in range(EPOCHS):
    for row in ds:
        c_ids = torch.tensor([row["c_input_ids"]], device=device)
        c_attn = torch.tensor([row["c_attn"]], device=device)
        r_ids = torch.tensor([row["r_input_ids"]], device=device)
        r_attn = torch.tensor([row["r_attn"]], device=device)

        r_c = rm.score(c_ids, c_attn)
        r_r = rm.score(r_ids, r_attn)
        loss = bt_loss(r_c, r_r)

        opt.zero_grad(set_to_none=True)
        loss.backward()
        opt.step()
    print(f"epoch {epoch} loss={loss.item():.4f}")

```

```
torch.save(rm.state_dict(), "reward_model.pt")
tokenizer.save_pretrained("reward_tok")
```

Gerçekte: çok daha büyük tercih setleri (ör. chosen/rejected), regularization, kalibrasyon ve bazen KL cezası hedefi için referans model saklanır.

3) PPO ile RLHF (TRL kullanarak)

TRL, PPO döngüsünü pratikleştirir: *policy* (SFT'den kopya), *ref policy* (donmuş kopya), *reward model* → **ödül** = **RM skoru** – $\beta \cdot \text{KL}(\text{policy} \parallel \text{ref})$.

```
# ppo_rlhf.py
import torch
from datasets import Dataset
from transformers import AutoTokenizer, AutoModelForCausalLM
from trl import PPOConfig, PPOTrainer, AutoModelForCausalLMWithValueHead

device = "cuda" if torch.cuda.is_available() else "cpu"

# 1) İlke (policy): SFT modelini yükle
POLICY_DIR = "sft_model"
tokenizer = AutoTokenizer.from_pretrained(POLICY_DIR)
tokenizer.pad_token = tokenizer.eos_token

policy = AutoModelForCausalLMWithValueHead.from_pretrained(POLICY_DIR).to(device)

# 2) Referans politika (KL için donmuş)
ref_policy = AutoModelForCausalLM.from_pretrained(POLICY_DIR).to(device)
ref_policy.eval()
for p in ref_policy.parameters():
```

```

p.requires_grad_(False)

# 3) Prompt veri seti (oyuncak)
prompts = [
    "Nazikçe reddetme cümlesi yaz.",
    "Kahveyi nasıl demlerim?",
    "Birine yapıcı geri bildirim nasıl verilir?",
]
ds = Dataset.from_list([{"prompt": p} for p in prompts])

# 4) Ödül modeli (2. adımda eğitilen)
from reward_train import RewardModel # aynı dosyadan sınıfı alıyoruz
rm = RewardModel("gpt2").to(device)
rm.load_state_dict(torch.load("reward_model.pt", map_location=device))
rm.eval()
for p in rm.parameters():
    p.requires_grad_(False)

# 5) PPO konfigürasyonu
config = PPOConfig(
    model_name=POLICY_DIR,
    learning_rate=1e-5,
    batch_size=2,
    mini_batch_size=2,
    ppo_epochs=2,
    adap_kl_ctrl=True, # KL otomatik kontrol
    init_kl_coef=0.1, # beta (başlangıç)
    target_kl=0.1,
)

ppo_trainer = PPOTrainer(config, policy, ref_policy, tokenizer=tokenizer, dataset=ds)

# 6) PPO döngüsü
gen_kwargs = dict(max_new_tokens=64, do_sample=True, top_p=0.9, temperature=1.0)

```

```

for epoch in range(3):
    for batch in ppo_trainer.dataloader:
        prompts_txt = batch["prompt"]
        # Tokenize prompts
        inputs = tokenizer(prompts_txt, return_tensors="pt", padding=True).to(device)

        # Policy'den yanıt üret
        with torch.no_grad():
            gen_ids = policy.generate(**inputs, **gen_kwargs)
            responses_txt = tokenizer.batch_decode(gen_ids[:, inputs["input_ids"].shape[1]:], skip_special_tokens=True)

        # Ödülleri hesapla: RM skoru - KL cezası (TRL içinde KL zaten hesaba katılır;
        # burada saf RM skorunu hesaplıyor ve ppo_trainer'a veriyoruz)
        # TRL, passed "rewards" + kl_ctrl ile toplamı optimize eder.
        rewards = []
        for ptxt, rtxt in zip(prompts_txt, responses_txt):
            text = ptxt + "\nCevap:" + rtxt
            toks = tokenizer(text, return_tensors="pt", truncation=True, max_length=512).to(device)
            with torch.no_grad():
                rscore = rm.score(toks["input_ids"], toks["attention_mask"]).detach()
            rewards.append(rscore.squeeze().cpu())

        # PPO update
        stats = ppo_trainer.step(prompts_txt, responses_txt, [torch.tensor(r.item()) for r in rewards])
        ppo_trainer.log_stats(stats, {"prompts": prompts_txt, "responses": responses_txt}, rewards)

    # Eğitilmiş politikayı kaydet
    ppo_trainer.save_pretrained("ppo_policy")
    tokenizer.save_pretrained("ppo_policy")

```



```
print("PPO tamamlandı, model 'ppo_policy' klasöründe.")
```

Çalıştırma sırası:

```
python sft_train.py  
python reward_train.py  
python ppo_rlhf.py
```

Kısa açıklamalar / Pratik ipuçları

- **SFT veri kalitesi** RLHF başarısını belirler; talimat-yanıtlar temiz olmalı.
- **Ödül modeli:** Mümkünse *separate encoder* (ör. DeBERTa) ya da daha büyük bir LM üstüne value head; güçlü tercih verisi gerekir.
- **KL kontrolü:** Yanıtların SFT dağılımından sapmasını denetler (TRL’de otomatik).
- **Stabilite:** bf16/fp16, gradient clipping, daha büyük batch’ler (accumulation), doğru max_len ve prompt şablonu önemli.
- **Güvenlik:** RLHF ödülü yan etkili olabilir; ek kısıtlayıcı kurallar, içerik filtreleri, “harms”-“helpfulness” çok boyutlu ödüller düşünün.